BUx Renovering og udbygning af skoletoiletter

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/re-kruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfor-dring	
Bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilt af politisk parti	
Bestilt af fagud-valg	X
Bestilt administra-tivt	

Toiletforholdene på de københavnske folkeskoler er mange steder i dårlig stand, og på flere skoler er der ikke et tilstrækkeligt antal toiletter. Det har betydning for elevernes trivsel og sundhed. Derfor skal der træffes beslutning om at afsætte 305 mio. kr. til renovering og udbygning af skoletoiletter samt 96,1 mio. kr. i serviceudgifter. Fra 2031 og frem foreslås det, at der afsættes 17 mio. kr. årligt i varige servicemidler.

Notatet er politisk bestilt.

Baggrund

Nationale trivselsmålinger viser, at elever i københavnske folkeskoler oplever toiletterne som mindre rene og trygge end landsgennemsnittet. Dårlige toiletforhold fører til, at elever undgår toiletbesøg, hvilket kan medføre koncentrationsbesvær, øget smittespredning og sundhedsmæssige problemer som inkontinens.

Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) foretog i efteråret 2024 en screening af alle folkeskolerne i København. Denne viste, at mange skoletoiletter er nedslidte, dårligt indrettede og utilstrækkeligt rengjorte. Uhensigtsmæssig indretning, placering og manglende tryghed bidrager til, at elever undgår toiletterne, hvilket påvirker både trivsel og sundhed.

I Budget 2024 blev der afsat 50 mio. kr. til renovering af de dårligste toiletter, og den 18. juni 2025 godkendte Børne- og Ungdomsudvalget (BUU) renoverings- og udbygningsplanen, som muliggør, at alle byens skoler i 2030 vil nærme sig kravene til toiletter i funktionsprogrammet for nye skoler. Der er behov for at finansiere planen i budget 2026 for at nå i mål til 2030.

BUU besluttede på udvalgsmødet den 23. april 2025, at bevillingsudløbet på 5 % stigning i rengøring af toiletter skal være en del af planen. På baggrund af tilbagemeldinger fra skolerne om utilstrækkelig effekt, anbefales det at forhøje stigningen til 10 %, og dette er derfor indarbejdet i planen og budgetnotat.

Indhold

Med budgetønsket afsættes der 305 mio. kr. i anlægsmidler til hhv. renovering af skoletoiletter på 25 skoler, til udbygning af toiletkapaciteten på 9 skoler og til en kombination af begge dele på 32 skoler. Derudover afsættes der 87,1 mio. kr. til rengøring og øget soignering samt 8,9 mio. kr. til forlængelse af undervisningsforløb.

Renovering af skolernes toiletter sker med afsæt i forvaltningens *Guide til renovering af skoletoiletter* og har fokus på tryghed, hygiejne og driftssikkerhed – bl.a. via lydtætte vægge, fugefri gulve og god belysning. Udbygning af toiletkapaciteten handler om at sikre, at der er et tilstrækkeligt antal af elevtoiletter, og at de er placeret hensigtsmæssig. Forvaltningen anbefaler 1,5–2,3 toiletter pr. klasse. Anbefalingen bygger på funktionsprogrammet, erfaringer fra eksisterende skoler samt nationale anbefalinger, herunder Sundhedsstyrelsens og Arbejdstilsynets retningslinjer.

For at nå i mål med alle skolerne i 2030 har forvaltningen udarbejdet en eksekveringsplan, hvor der i hvert år fra 2026-2030 igangsættes renoverings- og udbygningsarbejder på de københavnske skoler. Med afsæt screeningen er skolerne blevet inddelt i tre tilstandskategorier: Begrænset behov (grøn), moderat behov (gul) og omfattende behov (rød). Dette er blevet gjort med afsæt i forvaltningens *Guide til renovering af skoletoiletter,* som BUU har godkendt. Det omfatter i alt 66 skoler. Heraf skal 25 skoler udelukkende gennemgå renovering, 9 skoler skal alene have foretaget en kapacitetsudvidelse, mens de resterende 32 skoler både skal renoveres og kapacitetsudvides.

Grøn (begrænset behov): Toiletterne fremstår i bedre stand og kræver kun mindre justeringer af inventar – typisk nybyggede eller nyligt renoverede skoler. I alt indgår 8 skoler i denne kategori.

Gul (moderat behov): Toiletterne har mindre mangler og kan bringes op på et tilfredsstillende niveau med lettere renoveringstiltag, som f.eks. maling, reparationer, udskiftning af døre, belysningsarmaturer, sanitetsudstyr, synlig VVS og udsugningsventiler. I alt indgår 11 skoler i denne kategori.

Rød (omfattende behov): Toiletterne er i ringe stand og kræver omfattende renovering, herunder f.eks. udskiftning af sanitet, omlægning af VVS, gulvbehandling, forbedret ventilation og lydisolering mv. I alt indgår 37 skoler i denne kategori.

Derudover er der i rækkefølgeplanen af skolerne taget højde for følgende prioriteringstrappe:

1. **Byggesager:** Renovering indtænkes i igangværende eller kommende byggeprojekter, så opgaver evt. kan fremskyndes eller udskydes.
2. **Tilstand:** Skoler i dårligst stand – særligt dem i rød kategori – prioriteres højest.
3. **Kapacitet:** Skoler med behov for flere toiletter prioriteres.
4. **Trivsel:** Nyeste trivselsmålinger inddrages for at sikre fokus på elevernes oplevelse.

Selve eksekveringsplanen med de specifikke skoler, arbejder og udgifter kan ses bagest i renoverings- og udbygningsplanen (Bilag 2).

De fysiske rammer kan ikke stå alene, og med budgetnotatet søges der servicemidler på 87,1 mio. kr. til øget soignering (10% på alle skoler) samt til ekstra soignering på de skoler, hvor toiletkapaciteten udvides, og de skoler der ikke er mulige at kapacitetsudvide tilstrækkeligt. Derudover skal der øget soignering til på de skoler, hvor både skolen og KKFO'en deler toiletter, da disse toiletter benyttes af flere brugergrupper i flere timer om dagen.

Derudover søges der 8,9 kr. til at forlænge eksisterende undervisningsforløb for elever, lærere og øvrigt personale, der har til formål at styrke ejerskab og forbedre toiletrummets status på skolerne. Midlerne udløber i 2027, og det er forvaltningens anbefaling, at disse midler forlænges til og med 2030. Fra 2031 vil der fortsat blive afsat midler i mindre skala med henblik på at opretholde de opnåede resultater og fastholde fokus på toiletkulturen på skolerne. Det foreslås, at der afsættes 17 mio. kr. årligt i varige servicemidler.

Skalering af budgetnotat
Skolernes placering i prioriteringstrappen er fastlagt på baggrund af toiletternes nuværende stand, hvor skolerne er inddelt i de nævnte tilstandskategorier. Derudover er der taget højde for igangværende eller planlagte byggeprojekter, så renoveringsindsatsen kan koordineres med eksisterende byggesager. Det betyder, at skoler med store renoveringsbehov ikke nødvendigvis prioriteres først, hvis der f.eks. allerede er planlagt større bygningsarbejder på skolen i planperioden.

Hvis der i Budget 2026 afsættes færre midler end det samlede behov, vil skoler fortsat blive udvalgt ud fra den fastlagte prioritering. Det betyder, at det ikke vil være muligt at imødekomme behovene på alle skoler. Renoveringsindsatsen vil i så fald blive gennemført i prioriteret rækkefølge, indtil de afsatte midler er opbrugt. De afsatte midler vil blive udmøntet i BUU i forbindelse med udmøntningssagen. Det vil være muligt at vende tilbage med politiske ønsker i senere budgetter for at udbedre forholdene på flere skoler.

Økonomi
Der afsættes 305 mio. kr. i anlægsmidler og 96,1 mio. kr. i serviceudgifter. Eventuelle ubrugte midler vil blive tilbageført til kassen, ligesom evt. ekstra supplerende anlægsmidler vil blive søgt i senere budgetter eller overførselssager.

Tabel 1 Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

1.000 kr., 2026 p/l	Styringsområde	2026	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
Opgradering af toiletforholdene	Anlæg	**18.631**	**115.939**	**87.766**	**54.031**	**28.366**		**304.733**
Udgifter til øget rengøring ifm. kapacitetsudvidelse	Service		850	4.048	4.454	4.869	5.111*	**19.332**
Videreførsel af midler til 10% øget rengøringsstandarder	Service	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200*	**19.200**
Øget soignering på 18 skoler	Service	4.300	4.300	4.300	4.300	4.300	4.300*	**25.800**
Særtillæg på 25 heldagsskoler	Service	3.800	3.800	3.800	3.800	3.800	3.800*	**22.800**
Forlængelse af undervisningsforløb	Service		2.030	2.030	2.030	2.030	800*	**8.920**
Udgifter i alt (netto)		**29.931**	**130.119**	**105.144**	**71.815**	**41.696**	**17.211**	**400.785**

**Fra 2031 afsættes 5.111 t. kr. som varige midler til rengøring ifm. kapacitetsudvidelse.*

**Fra 2031 afsættes 3.200 t. kr. som varige midler til videreførsel af 10 % øget rengøringsstandard.*

**Fra 2031 afsættes 4.300 t. kr. som varige midler til øget soignering på 18 skoler.*

**Fra 2031 afsættes 3.800 t. kr. som varige midler i særtillæg på 25 heldagsskoler.*

**Fra 2031 afsættes 800 t. kr. som varige midler til forlængelse af undervisningsforløb.*

Risikovurdering og proces
[UDESTÅR]

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Øvrige anlægsprojekter (ikke i ByK)

1.000 kr., 2026 p/l	Udvalg	Bevilling	*	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Anlægsudgifter									
Opgradering af toilet-forholdene	BUU	2070	*	16.605	103.332	78.223	48.156	25.282	**271.598**
KK-byggehonorar (BUF) (7,2%)	BUU	2070	*	1.196	7.440	5.632	3.467	1.820	**19.555**
Bestilling til ekstern (5%) *	BUU	2070	*	830	5.167	3.911	2.408	1.264	**13.580**
Anlægsudgifter i alt				**18.631**	**115.939**	**87.766**	**54.031**	**28.366**	**304.733**

**Der afsættes en buffer til ekstern bistand med henblik på dels at kunne inddrage ekstern rådgivning ved behov, dels at kunne igangsætte opgaver, hvor dele af renoveringen allerede varetages af f.eks. KEJD eller ByK som en del af igangværende arbejde*

Tabel 3. Udgifter til service

1.000 kr., 2026 p/l	Udvalg	Bevilling	Ind-tægt/ udgift	2026	2027	2028	2029	2030	2031	I alt
Udgifter til rengøring	BUU	3330	U		850	4.048	4.454	4.869	5.111	**19.332**
Videreførsel af midler til 10% øget rengø-ringsstandarder	BUU	3330	U	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200	3.200	**19.200**
Øget soignering på 18 skoler	BUU	3330	U	4.300	4.300	4.300	4.300	4.300	4.300	**25.800**
Særtillæg på 25 hel-dagsskoler	BUU	3330	U	3.800	3.800	3.800	3.800	3.800	3.800	**22.800**
Forlængelse af under-visningsforløb	BUU	3330	U		2.030	2.030	2.030	2.030	800	**8.920**
Serviceudgifter i alt				**11.300**	**14.180**	**17.378**	**17.784**	**18.199**	**17.211**	**96.052**

**Fra 2031 afsættes 5.111 t. kr. som varige midler til rengøring ifm. kapacitetsudvidelse.*

**Fra 2031 afsættes 3.200 t. kr. som varige midler til videreførsel af 10 % øget rengøringsstandard.*

**Fra 2031 afsættes 4.300 t. kr. som varige midler til øget soignering på 18 skoler.*

**Fra 2031 afsættes 3.800 t. kr. som varige midler i særtillæg på 25 heldagsskoler.*

**Fra 2031 afsættes 800 t. kr. som varige midler til forlængelse af undervisningsforløb.*

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											

Høring (nej og alt økonomi kvalitetssikres også her)

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i KEK/ByK/KEJD		
IT-projekt (KIT)		

Tidligere afsatte midler

1.000 kr., løbende p/l	2024	2025	2026	2027	2028
Budgetaftale 2022					
Overførselssagen 2021-22					

Budgetaftale 2023					
Overførselssagen 2022-23					
Budgetaftale 2024	16,6	16,7	16,7		
Budgetaftale 2024	1	1	1	1	
Overførselssagen 2023-24					
Budgetaftale 2025					
Afsatte midler i alt	**17,6,**	**17,7**	**17,7**		

50,0 mio. kr. samlet på anlæg i 2024-2026 til bedre toiletforhold på de københavnske skoler.

1,0 mio. kr. årligt på service i 2024-2027 til at videreføre bevillingen til forbedring af skoletoiletter